

Kirkjubæjarstofa - Þekkingarsetur á Klaustri

Greining á starfsemi Kirkjubæjarstofu

Sjálfseignarstofnunin Kirkjubæjarstofa var stofnuð árið 1997. Hún hóf störf 1. júlí og var vígsluhátíð haldin 4. september sama ár. Komið var upp aðstöðu fyrir starfsemina í gamla gistihúsinu á Kirkjubæjarklaustri að Klausturvegi 2. Einkahlutafélagið Eldvilji er eigandi hússins og leigir út skrifstofuhúsnæði til þeirra stofnana og félaga sem hafa aðsetur í húsinu. Eigendur Eldvilja ehf eru Skerjavellir ehf með 40% hlut, Kirkjubæjarstofa með 40% hlut og Skaftárhreppur með 20% hlut.

Markmið og hlutverk

Kirkjubæjarstofa er rannsókn- og fræðastofnun samkvæmt skipulagsskrá hennar. Markmið og hlutverk stofunnar er:

- a) að stunda rannsóknir og hafa forystu um uppbyggingu og þróun á margvíslegu þekkingarstarfi í Skaftárhreppi og nágrenni,
- b) að eiga samstarf um starfsemi og húsnæði við þá aðila sem vinna að rannsóknum og fræðslu á svipuðum sviðum og Kirkjubæjarstofa,
- c) að safna saman gögnum um náttúru, menningu og sögu héraðsins,
- d) að stuðla að rannsóknum á öllum sviðum hinnar fjölbreyttu og sískaþandi náttúru héraðsins,
- e) að styrkja, með nútímalegri upplýsingamiðlun, stöðu héraðsins sem náttúrulegs sýningarvæðis í eldvirkni, landeyðingu og uppgræðslu, jökulmyndunum og hinni öru landmótun, vegna þess hve auðsæ þessi einkenni eru,
- f) að kynna sérstæða menningu og sögu sem mótuð er af sambúð íbúanna við óblíð náttúruöfl og stórbrotið umhverfi,
- g) að rannsaka umhverfisáhrif ferðaþjónustu í héraðinu og stuðla að góðri umgengni ferðamanna. Tengja saman ferðaþjónustu og umhverfisvernd og stefna þannig að sjálfbærri þróun ferðaþjónustu í héraðinu.

Markmið starfseminnar er því að efla og styðja rannsóknir og fræðslu um náttúrufer, sögu og menningu héraðsins. Lögð er áhersla á að starfsemin sé í fullu samræmi bæði við áherslur í stefnumörkun sveitarfélagsins og kröfur og aðstæður í nútíma upplýsinga- og þekkingarþjóðfélagi.

Starfsemi

Stofnanir og félög með starfsemi í húsi Eldvilja ehf á Klausturvegi 2 haustið 2019 eru eftirfarandi:

Kirkjubæjarstofa

Við Kirkjubæjarstofu starfa forstöðumaður, verkefnisstjóri við skráningu menningarminja, atvinnufulltrúi, kynningarfulltrúi og starfsmaður við ræstingu. Kirkjubæjarstofa hefur umsjón með sameiginlegum skrifstofurekstri stofnana og félaga á Klausturvegi 2. Í því felst m.a. að sjá

um húsvörslu, ræstingu, sameiginlega kaffistofu, innkaup á búnaði, pappír og öðrum rekstrarvörum og innheimtu á sameiginlegum kostnaði stofnana í húsinu.

Vatnajökulsþjóðgarður

Þjóðgarðsvörður, aðstoðarmaður þjóðgarðsvarðar. Skrifstofur og geymslur.

Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins

Sauðfjárræktarráðunautur sem starfar á landsvísu.

Búnaðarsamband Suðurlands

Starfsmaður við bændabókhald.

Fræðslunetið – símenntun á Suðurlandi og Háskólafélag Suðurlands

Námsver, kennslustofa og fjarfundabúnaður fyrir endur- og símenntun.

Katla jarðvangur

Verkefnisstjóri RURITAGE (Rural & Cultural Heritage)

Náttúrustofa Suðausturlands

Sérfræðingur, landgræðsla og búvísindi

USVS - Ungmennasamband V- Skaft.

Framkvæmdastjóri

Í skjóli Kirkjubæjarstofu hefur gegn um árin þróast öflugt starfsumhverfi háskólamenntaðra starfsmanna, meðal annars á sviði byggðamála, atvinnamála, upplýsingamála, náttúruverndar, landbúnaðar, landgræðslu, skógræktar, ferðamála, menningarmála, minjaverndar og landfræðilegra upplýsinga. Þarna hefur þróast það sem nú kallast „þekkingarsetur“ staður þar sem þeir sem starfa að þekkingarstörfum deila saman kjörum. Kirkjubæjarstofa hefur séð um þessa starfsemi á sama hátt og forstöðumenn þekkingarsetra gera annars staðar. Opinber viðurkenning hefur þó ekki fengist vegna þessa hlutverks en starfsemin og samstarfið sem af henni leiðir er afar mikils virði fyrir byggðarlagið.

Kirkjubæjarstofa hefur því frá upphafi unnið á sama hátt og þekkingarsetur gera nú þar sem þau eru starfrækt, stofnað sjálf til verkefni, hvatt til verkefna og samræmt verkefni annarra. Segja má að Kirkjubæjarstofa hafi verið umsvifamikil þekkingarsetur löngu áður en slík setur voru viðurkennd sem þýðingarmikill hluti af styrkingu byggða hér á landi.

Fjölbreytt verkefni

Kirkjubæjarstofa hefur beitt sér fyrir mörgum rannsóknum og öðrum verkefnum á starfssviði sínu eða tengst þeim á annan hátt í gegnum samstarfsverkefni. Hér verða nefnd nokkur helstu verkefni sem Kirkjubæjarstofa vinnur að, eða hefur áður unnið að:

Byggðamál í Skaftárhreppi

Verkefni Kirkjubæjarstofu hafa mörg hver snúist um byggðamál, viðgang sveitarfélagsins og íbúa þess í byggðamálum. Kirkjubæjarstofa hósti m.a. verkefni Byggðastofnunar; Brothættar byggðir síðastliðin 4 ár.

Atvinnu- kynningarmál í Skaftárhreppi

Verkefnið er samstarfsverkefni Kirkjubæjarstofu og sveitarfélagsins Skaftárhrepps og tekur við af verkefninu Brothættar byggðir/Skaftárhreppur til framtíðar sem lauk í árslok 2018. Ferðamála- og atvinnulífsklasa verkefnið Friður og frumkraftar er einnig hluti af verkefninu sem og atvinnuráðgjöf í samstarfi við SASS, Samtök sunnlenskra sveitarfélaga.

Þekkingarsetur á Kirkjubæjarklaustri

Verkefnið Þekkingarsetur á Kirkjubæjarklaustri miðar að því að sameina undir einu þaki, starfsemi Kirkjubæjarstofu og þeirra stofnana og félaga sem nú hafa þar starfsaðstöðu. Þekkingarsetrið mun verða staðsett í fyrrum húsnæði heimavistar Kirkjubæjarskóla. Einnig munu sveitarfélagið Skaftárhreppur og Errósetur, í fyrirhugaðri viðbyggingu við heimavistarálmu skólans, verða aðilar að þekkingarsetrinu. Hugmyndin að verkefninu Þekkingarsetur á Kirkjubæjarklaustri varð upphaflega til í framhaldi af greinargerðinni; Kirkjubæjarstofa - Þekkingarsetur á Kirkjubæjarklaustri sem R3-Ráðgjöf ehf. vann fyrir stjórn Kirkjubæjarstofu í febrúar 2010 http://www.klaustur.is/files/Kbkstofa_greinargerð.pdf Kirkjubæjarstofa hefur leitt verkefnið frá upphafi þess.

Landupplýsingakerfið Arfur

Árið 2000 hófst vinna við uppbyggingu gagnabanka í formi landfræðilegs upplýsingakerfis (LUK) byggðum á stafrænum loftmyndum. Helstu verkefni unnin með þeim aðferðum hafa verið markviss söfnun og hnitsetning örnefna og söfnun upplýsinga sem nýtast geta við aðalskipulag sveitarfélagsins og aðrar áætlanir í landnýtingu og einnig – og ekki síst – til rannsókna á náttúruferli, menningu og sögu svæðisins. Þessi vinna hefur gagnast við ýmis verkefni um verkefni um jörðina Núpsstað og í vinnu fyrir Óbyggðanefnd.

Örnefni í Skaftárhreppi – Rafræn skráning – staðsetning og hnitun

Verkefnið byggir á landupplýsingakerfinu Arfi og nýtir myndkort frá Loftmyndum ehf sem til voru í gagnasafni Kirkjubæjarstofu og geyma örnefni úr gamla Hörgslandshreppi. Örnefni voru upphaflega skráð á árunum 2000 til 2001 en ekki var til fjármagn til að ljúka verkefninu þá. Örnefnum úr gamla Hörgslandshreppi hefur nú verið skilað inn í gagnagrunn Landmælinga Íslands og örnefni úr hluta gamla Kirkjubæjarhrepps (Síðuheiðum) eru einnig að verða tilbúin til skila í gagnagrunn LMÍ. Örnefnaskráningu á öðrum svæðum Skaftárhrepps er að stórum hluta lokið. Skaftárhreppur er eina sveitarfélagið á landinu þar sem örnefni hafa verið skráð og hnitsett skipulega með rafrænum hætti.

Fornar ferðaleiðir í Vestur Skaftafellssýslu um aldamótin 1900

Mikil og vönduð vinna hefur farið fram á vegum Kirkjubæjarstofu við að safna heimildum um fornar ferðaleiðir en þær eru merkur minnisvarði um ferðamáta og erfið lífsskilyrðu fyrri kynslóða og teljast nú meðal okkar dýrmætustu og merkustu menningarminja.

Heimildarritið „Fornar ferðaleiðir í Vestur Skaftafellssýslu um aldamótin 1900“ sem kom út í apríl 2018 er ein af afurðum örnefnaverkefnis Kirkjubæjarstofu. Sömuleiðis er verkefnið um „Strandminjasafn á Hnausum“ og verkefnið „Fornar vörður í Skaftárhreppi“, sem enn eru í vinnslu, einnig afurð af stóra örnefnaverkefninu í Skaftárhreppi.

Fræðslunetið - símenntun

Námsver Kirkjubæjarstofu tók til starfa haustið 2013. Samstarf er við Fræðslunetið – símenntun á Suðurlandi og Háskólafélag Suðurlands um að leita leiða til að efla símenntun og aðra fræðslustarfsemi í Skaftárhreppi.

Háskólafélag Suðurlands

Kirkjubæjarstofa var skilgreind sem einn af kjarnastöðum í verkefni Háskólafélags Suðurlands sem nefnist „Net þekkingar frá Markarfljóti að Skeiðarársandi“ Innan þess verkefnis var meðal annars unnið að eflingu á háskólatengdri starfsemi, neti jarðfræðitengdrar ferðaþjónustu, nýrri jarðeldasýningu og síðast en ekki síst stofnun jarðminjagarðs (Geopark) á austanverðu Suðurlandi. Stofnun Kötlu jarðvangs er afurð af þessu verkefni Háskólafélagsins.

Eldsveitir.is er vefur þar sem er mikið safn af sögum og ljósmyndum. Þetta eru frásagnir af sögu, menningu og náttúru í Skaftárhreppi. Lilja Magnúsdóttir safnaði efninu og skráði. Vefurinn er á íslensku og ensku að hluta. Á vefnum er vísað til heimilda og þannig er hann gluggi fyrir þá sem vilja finna meira efni um Skaftárhrepp.

Fótspor- söfnun ljósmynda. Í tengslum við útgáfu vefsins eldsveitir.is var leitað að ljósmyndum hjá íbúum Skaftárhrepps og brottfluttum. Þá varð til samstarf Lilju Magnúsdóttur og Fótspora – félags um sögu og minjar í Skaftárhreppi og ákveðið að safna, skrá og skanna inn ljósmyndir í stafrænan gagnagrunn. Söfnunin gekk vonum fram og nú eru skannaðar og skráðar um 8000 ljósmyndir. Skaftfellingar hafa verið ötulir við að bæta við myndum og aðstoða við skráningu upplýsinganna. Margir hafa mætt á myndasýningar og mjög margir hafa komið að því að greina og gefa upplýsingar um myndefnið.

Fullveldishátíð 1. des. 2018 var mjög vegleg og voru það Kirkjubæjarstofa og Kirkjubæjarskóli á Síðu sem unnu að því verkefni. Hátíðin var bæði í tilefni 100 ára fullveldis Íslands og þess að það voru liðin 100 ár frá Kötlugosinu. Tókst hátíðin mjög vel og sameinaði unga og aldna í Skaftárhreppi þennan dag. Á hátíðinni var frumsýnd stuttmyndin „Að upplifa eldgos“ sem finna má á vef sem gerður var af sama tilefni á slóðinni Katla100.is. Stuttmyndin var unnin upp úr viðtölum sem nemendur í Kirkubæjarskóla á Síðu tóku við eldri borgara í Skaftárhreppi með aðstoð kennara. Annað sem var athyglisvert við þetta verkefni var aðkoma erlendra íbúa hreppsins. Auglýst var eftir fólki til að vinna verkefnið og fengust erlendir starfsmenn með

sérþekkingu á myndbandsgerð og hönnun vefsíðu. Tónlistina í myndbandið samdi svo erlendur starfsmaður sem vinnur á ferðapjónustu en er með háskólapróf í tónsmíðum og kórstjórn.

Þjóðsögur á Suðurlandi. Kirkjubæjarstofa stýrir nú verkefni sem er söfnun þjóðsagna á Suðurlandi. Verkefnið hófst í mars 2019. Verið er að hanna vef þar sem sögurnar verða sýnilegar öllum. Á vefnum er kort og sögurnar tengdar við kortið þannig að sá sem fer í Skálholt getur séð hvaða þjóðsögur eru þaðan og sá sem ferðast um Meðalland getur opnað vefinn og séð sögur af svæðinu. Samstarfsaðilar í þessu verkefni eru: Sæmundur, bókaútgáfa, sem hefur safnað þjóðsögum í Árnes- og Rangárvallasýslu í nokkur ár og Beata Ruthkowska sem hefur safnað þjóðsögum í Mýrdal. Faglegir ráðgjafar eru: Júlíana Magnúsdóttir þjóðfræðingur og Rósa Þorsteinsdóttir, rannsóknarlektor sem sér um þjóðfræðisafn Stofnunar Árna Magnússonar. Vefurinn er ekki farinn í loftið en en von á því að það gerist í nóvember 2019. Vefhönnuður er Lílía Carvalho.

Katla jarðvangur

Katla jarðvangur var stofnaður haustið 2010 og fékk inngöngu í bæði Evrópusamtök og UNESCO heimsamtök jarðvanga í september 2011. Í nóvember 2015 fór Katla jarðvangur á Heimsminjaskrá sem UNESCO Glocal Geoparks. Kirkjubæjarstofa og Skaftárhreppur tilnefna sameiginlega fulltrúa í stjórn jarðvangsins og starfsstöð Kötlu jarðvangs í Skaftárhreppi er á Kirkjubæjarstofu. Einnig hefur Kirkjubæjarstofa verið útnefnd af Kötlu Jarðvangi, sem miðstöð þar sem unnið er að skráningu og rannsóknum á bæði menningar- og náttúrutengdum arfi Kötlu Jarðvangssvæðisins í alþjóða verkefni á vegum UNESCO – Ruritage. Vitund og notkun á hinum menningar- og náttúrutengda arfi geti síðan verið vænleg leið til að efla og endurreisa dreifbýlar byggðir.

Skaftárstofa – upplýsingamiðlun og gestastofa á Kirkjubæjarklaustri. Um er að ræða samstarfsverkefni Kirkjubæjarstofu, Vatnajökulspjóðgarðs og Skaftárhrepps. Verkefnið hófst vorið 2010 með samstarfi um fræðslusýningar og upplýsingamiðlun í félagsheimilinu Kirkjuholi á Kirkjubæjarklaustri, þar sem lögð er áhersla á fræðslu um náttúru, sögu og menningu héraðsins. Fulltrúar ofangreindra stofnanna mynda verkefnisstjórn sem leiðir verkefnið. Að koma á sameiginlegri gestastofu var mikilvægt skref í að samræma upplýsingamiðlun þessara aðila og hagræða og spara fé á þessu sviði. Frá árinu 2014 hefur Vatnajökulspjóðgarður borið ábyrgð á rekstri Skaftárstofu í samstarfi við Skaftárhrepp.

Uppbygging á ferðamannastöðum í Skaftárhreppi

Kirkjubæjarstofa er aðili að framkvæmdahópi um uppbyggingu á ferðamannastöðum í Skaftárhreppi. Framkvæmdahópurinn er skipaður fulltrúum frá umhverfis- og náttúruverndarnefnd Skaftárhrepps, Kirkjubæjarstofu, Vatnajökulspjóðgarði, Ferðafélagi Skaftárhrepps og Kötlu jarðvangi. Framkvæmdahópurinn hefur sótt um styrki til skipulagsmála og framkvæmda á ferðamannastöðum s.s. til öryggismála, stígagerðar, áningarstaða og salernisaðstöðu, m.a. við Fjaðrárgljúfur sem er mjög fjölsóttur ferðamannastaður.

Brunasandur – mótun lands og samfélags 1783-2014

Kirkjubæjarstofa er aðili að rannsóknarverkefni átta vísindamanna sem flestir tengjast svæðinu og hafa rannsakað sögu Brunasands sem byggðist upp eftir Skaftárelda 1783 og er því yngsta sveit á Íslandi. Haldin var fjölsótt ráðstefna um verkefnið í Þjóðminjasafninu 11. apríl 2015 og einnig var útgáfuhátíð á Kirkjubæjarklaustri í desember 2015 í tilefni af útkomu bókar um niðurstöður verkefnisins.

Gönguleiðaverkefni

Sumarið 2012 gaf Kirkjubæjarstofa út handbókina *Gönguleiðir á Kirkjubæjarklaustri og nágrenni* í samvinnu við Ferðamálafélag Skaftárhrepps og Lilju Magnúsdóttur kennara sem er höfundur og ritstjóri bókarinnar. Handbókin er afrakstur samstarfs við Ferðamálafélag Skaftárhrepps um kortlagningu og merkingu gönguleiða á svæðinu frá árinu 2000. Handbókin kom út í enskri þýðingu sumarið 2013.

Sigur lífsins

Kirkjubæjarstofa stóð fyrir fjölbreyttri fræðslu- og menningardagskrá á Kirkjubæjarklaustri sem haldin var árlega um páska á árunum 2004 til 2016, í samstarfi við sóknarprest og sóknarnefnd Prestsbakkasóknar. Fléttað var saman fræðslu um margvísleg málefni sem tengjast sögu og menningu svæðisins, útivist á söguslóðum og helgihaldi páskahátíðarinnar.

Eldmessan

Kirkjubæjarstofa tók þátt í gerð stuttmyndar um Skaftárelda og séra Jón Steingrímsson sem unnin var af félaginu Skaftáreldar ehf. Kvikmyndin er nú hluti af sýningu Skaftárstofu í félagsheimilinu Kirkjuhvoli á Kirkjubæjarklaustri. Um er að ræða u.þ.b. 15 mínútna margmiðlunarmynd sem fyrirtækið Gagarín annaðist vinnslu á.

Vatnajökulspjóðgarður

Kirkjubæjarstofa hefur komið með margvíslegum hætti að umræðu og undirbúningi þjóðgarðsmála á undanförunum árum. Meðal annars gegnum eftirfarandi þætti og rannsóknir:

- Miðlun upplýsinga og fræðslu um Skaftafellspjóðgarð og Lakagíga.
- Vatnajökulspjóðgarður: náttúruvernd og atvinnulíf grannbyggða, 2001-2002.
- Umsjón með gerð deiliskipulags fyrir þann hluta Skaftafellspjóðgarðs (nú Vatnajökulspjóðgarðs) sem er innan marka Skaftárhrepps, 2006.
- Aðild að rannsóknarverkefninu; Vatnajökulspjóðgarður og aðliggjandi byggðir, náttúruvernd í sátt við heimamenn”.
- Vatnajökulspjóðgarður- áhrif á samfélag og umhverfi, rannsóknarverkefni 2008-2010.
- Vinna að stjórnunar og verndaráætlun Vatnajökulspjóðgarðs, í samstarfi við Háskólasetrið á Hornafirði, 2008-2010

Friður og Frumkraftar - samstarf í ferðapjónustu

Kirkjubæjarstofa hefur lagt sitt af mörkum við uppbyggingu og þróun ferðapjónustu í Skaftárhreppi meðal annars með verkefnum:

- Þróun rannsókna og ferðapjónustu í Skaftárhreppi, 1997-1999.

- Skoðanakönnun/viðhorfskönnun um áhuga ferðamanna á kynningu á náttúru og sögu héraðsins, 2005.
- Mörkun Skaftárhrepps (branding) klasaverkefni ferðapjónustuaðila í Skaftárhreppi, 2008.

Kirkjubæjarstofa tók þátt í stofnun klasaverkefnis í Skaftárhreppi árið 2009, með áherslu á sjálfbæra og menningartengda ferðapjónustu. Verkefnið snýst um að markaðssetja Skaftárhrepp undir kjörorðinu *Friður og frumkraftar* og er þar vísað til hinnar fjölbreyttu og stórbrotnu náttúru svæðisins með óröskuðum víðernum á hálendinu. Kirkjubæjarstofa hefur einnig með beinum eða óbeinum hætti tengst upplýsingamiðstöð ferðamanna á Kirkjubæjarklaustri um árabíl og er áhrifavaldur um þróun og uppbyggingu hennar.

Fornleifarannsóknir – Nunnuklaustrið á Kirkjubæ

Á Kirkjubæ stóð frá 1186 til 1554 annað tveggja nunnuklaustra á Íslandi. Árið 1995 hófust rannsóknir á rústasvæðinu á Kirkjubæjarklaustri með það að markmiði að staðsetja klaustrið. Árin 2002-2006 fóru fram yfirgripsmiklar fornleifarannsóknir, þar sem grafnar voru fram minjar klausturhúsanna. Kristnihátíðarstjóður styrkti rannsóknirnar. Fornleifafræðistofan hafði umsjón með rannsóknunum í samstarfi við Kirkjubæjarstofu.

Fornleifagarður

Undirbúningur að „fornleifagarði“ á Kirkjubæjarklaustri (vinnuheiti) er verkefni sem lýtur að gerð eftirlíkingar af útlínum bygginga nunnuklaustursins á Kirkjubæ. Unnið hefur verið deiliskipulag að svæðinu umhverfis Minningarkapellu séra Jóns Steingrímssonar og fornleifasvæðið. Markmið skipulagsins er meðal annars að útbúa áningarstað með fræðslu um nunnuklaustrið á Kirkjubæjarklaustri og bæta umhverfi og aðstöðu fyrir gesti kapellunnar og ferðamenn auk þess að tryggja gott aðgengi og auka virðingu fyrir menningarminjum.

Núpsstaður

Verndun búsetu- og náttúruminja á Núpsstað í Fljótshverfi var í undirbúningi í mörg ár, meðal annars hjá Þjóðminjasafni Íslands. Kirkjubæjarstofa annaðist skráningu örnefna, munnlegra heimilda og fornleifa á jörðinni í tengslum við þessa vinnu á árunum 2000-2002.

NEST verkefnið

Kirkjubæjarstofa, ásamt Háskólasetrinu á Hornafirði, tók þátt í verkefninu NEST/NPP – Northern Environment for Sustainable Tourism – Þróun sjálfbærrar ferðapjónustu á norðurslóðum á árunum 2005-2007. Erlendir samstarfsaðilar voru frá Skotlandi, Svíþjóð og Finnlandi.

NEED verkefnið

Kirkjubæjarstofa var þátttakandi í þessu viðamikla verkefni sem stóð yfir árin 2008-2010, meðal annars í samstarfi við Háskólasetrið á Hornafirði. NEED er skammstöfun fyrir verkefnið Northern Environmental Education Development project sem á íslensku mætti þýða sem Uppbygging náttúruskóla og umhverfismenntar á norðurslóðum. NEED er fjölþjóðlegt

samstarfsverkefni Íslendinga, Finna, Norðmanna og Íra. Norðurslóðaáætlun Evrópusambandsins (Northern Periphery Programme 2007-2013) er aðalstyrktaraðili þess.

Klausturstígur

Gerð fræðslustígs við Kirkjubæjarklaustur, með fræðslu um náttúru og sögu svæðisins, er afurð frá NEED verkefninu. Katla jarðvangur sá um framkvæmd verkefnisins í samráði við Kirkjubæjarstofu. Gerð fræðslustígsins lauk vorið 2014 og fékk hann nafnið Klausturstígur.

Forn byggð á Síðuheiðum

Kirkjubæjarstofa hefur frá árinu 2007 verið stuðningsaðili fornleifafræðinga sem unnið hafa að skráningu á fornminjum á Síðuheiðum í Skaftárhreppi og forrannsóknnum á áhugaverðum minjastöðum frá landnámsöld.

Samtök safna á Suðurlandi – Safnahelgi á Suðurlandi

Kirkjubæjarstofa var þátttakandi í víðtæku samstarfi rúmlega 60 safna, setra og sýninga á Suðurlandi við skipulagningu á árlegri dagskrá um Safnahelgi á Suðurlandi.

Uppskeru- og þakkarhátíð Skaftárhrepps

Kirkjubæjarstofa hefur starfað með menningarmálanefnd Skaftárhrepps að undirbúningi og skipulagningu á Uppskeruhátíð Skaftárhrepps sem árlega er haldin að hausti í lok október.

Samtök um söguferðabjónustu

Kirkjubæjarstofa er þátttakandi í samtökunum, með áherslu á fornleifarannsóknir og sögu nunnuklaustursins á Kirkjubæ. Samtökin standa fyrir kraftmiklu kynningarstarfi í formi bæklingaútgáfu, vefsíðunnar www.soguslodir.is og á ýmsan annan hátt.

Ráðstefnur, málþing og fræðsludagskrár

Kirkjubæjarstofa hefur, í samstarfi við fjölmarga aðila, staðið fyrir ráðstefnum, málþingum og ýmiskonar menningar- og fræðsludagskrám og öðrum viðburðum á undanförunum árum. Hér eru helstu viðburðir tilgreindir:

- 1997: Náttúrufar og lífríki Skaftárhrepps – ráðstefna.
- 1997: Fræðslufundur með vísindamönnum um yfirvofandi Skaftárhlaup.
- 1998: Leynardómar Vatnajökuls- fræðsluerindi og myndasýning.
- 1998: Eldgos í vestanverðum Vatnajökli og afleiðingar þeirra – ráðstefna.
- 1999: Af klaustrum og kennimönnum í Skaftárþingi – ráðstefna.
- 2000: Eldgos í Mýrdalsjökli og afleiðingar þeirra – ráðstefna.
- 2001: Vatnajökulsþjóðgarður. Sambúð þjóðgarðs og nágrennis – ráðstefna.
- 2002: Baráttan við náttúruöflin – ráðstefna.
- 2003: Landkostir Skaftárhrepps – ráðstefna.
- 2004: Verðmæti vatns – málþing.
- 2005: Klaustrið í Kirkjubæ – málþing um nunnuklaustrið á Kirkjubæjarklaustri.
- 2006: Eldmessan – málþing um Skaftárelða og sr. Jón Steingrímsson.

- 2007: Kirkjubæjarstofa – fræðasetur á sviði náttúru, sögu og menningar. Tíu ára afmælisráðstefna.
- 2007: Skipulag Skaftafellsþjóðgarðs (nú Vatnajökulsþjóðgarðs) á Lakagígasvæði í Skaftárhreppi; ráðstefna um skipulag fyrir Lakasvæðið.
- 2008-2009: Vatnajökulsþjóðgarður – landslagið og fólkíð; myndrænir fræðslufundir um land og mannlíf umhverfis Vatnajökul.
- 2013: Eldmessuganga og fræðsludagskrá á Kirkjubæjarklaustri til að minnast Eldmessu sr. Jóns Steingrímssonar eldklerks fyrir 230 árum, þann 20. Júlí 1783.
- 2004-2016 : Sigur lífsins – á slóðum Skaftárelda; árleg menningar- og fræðsludagskrá á páskum, tileinkuð sr. Jóni Steingrímssyni eldklerki.
- 2015: Ársfundur Kirkjubæjarstofu. Málþing með áherslu á eflingu mennta- og menningarstofnana.
- 2015: Brunasandur – mótun lands og samfélags 1783-2014. Málþing og útgáfuhátíð bókar á Kirkjubæjarklaustri í desember.
- 2016: Ársfundur Kirkjubæjarstofu. Málþing með áherslu á byggðamál í Skaftárhreppi
- 2017: Ársfundur Kirkjubæjarstofu. Málþing í tilefni af tuttugu ára afmæli Kirkjubæjarstofu 4. September 2017
- 2018: Minjaping í Skaftárhreppi. Málþing um menningarminjar í Skaftárhreppi og tengd málefni. Útgáfuhátíð bókarinnar Fornar ferðaleiðir í Vestur Skaftafellssýslu um aldamótin 1900.
- 2018: Ársfundur Kirkjubæjarstofu. Málþingið; Byggðamál í Skaftárhreppi - Brothætt byggð og hvað svo ?
- 2018: Hátíðadagskrá 1. desember í samstarfi við Kirkjubæjarskóla; Fullveldi í kjölfar Kötlugoss. Við það tækifæri var opnuð vefsíðan <http://katla100.is> og frumsýnd stuttmyndin; Að upplifa eldgos.
- 2019: Skaftárdalsmálið 1903. Fyrirlestar sagnfræðinga í félagsheimilinu Kirkjuholi í júní 2019.

Sýningar

Á sama hátt hefur Kirkjubæjarstofa staðið fyrir uppsetningu margra sýninga og tekið þátt samstarfi, meðal annars:

- Eyðing og uppgræðsla, 1997.
- Líf í náttúrunni – nemendasýning frá Kirkjubæjarskóla, 1997-1998.
- Skaftáreldar og eldgos undir Vatnajökli, 1998-1999.
- Nunnuklaustrið á Kirkjubæ – fornleifarannsóknir, 2000.
- Skaftáreldar – Eldfjall – maður – náttúra, 2001.
- Erró – málverkasýning, 2002.
- Á slóðum Skaftárelda. Eldfjall – maður – náttúra, 2003-2009.
- Sagan í sandinum - Klaustrið á Kirkjubæ, 2003-2009.
- Sagan í sandinum – Klaustrið á Kirkjubæ, margmiðlunarsýning frá 2010.

- Skaftárstofa – fræðslusýning um náttúru, sögu og menningu héraðsins í félagsheimilinu Kirkjuhvoli á Kirkjubæjarklaustri, frá 2010.
- Á slóðum Skaftárelda – útljósmyndasýning á Kirkjubæjarklaustri, í tilefni þess að þann 8. júní 2013 voru 230 ár liðin frá upphafi Skaftárelda.
- Myndlistarsýning; Ólöf Rún Benediktsdóttir, listamaður Uppskeruhátíðar Skaftárhrepps 2015.
- Myndlistarsýning; Páll Ragnarsson, listamaður Uppskeruhátíðar Skaftárhrepps 2016
- Myndlistarsýning; Svana Sigurjónsdóttir, listamaður Uppskeruhátíðar Skaftárhrepps 2017.
- Heilsuleikskólinn Kæríbær; listasýning barnanna á vordögum 2018
- Myndlistarsýning; Ólöf Rún Benediktsdóttir, listamaður Uppskeruhátíðar Skaftárhrepps 2018

Fræðsla og menningarefni – útgáfa

Kirkjubæjarstofa sinnir margvíslegum þáttum fræðslustarfs og kemur að útgáfu á ýmsu efni, m.a.:

- Handbókin; Gönguleiðir á Kirkjubæjarklaustri og nágrenni.
- Bókin; Af klaustrum og kennimönnum, frá Dynskógaútgáfunni.
- Verkefnaskýrslur.
- Fréttabréf.
- Sýningarskrár og bæklingar.
- Stofubættir; smárit með fræðsluefni.
- Póstkort.
- Bæklingurinn; Klausturstígur, í samstarfi við Kötlu jarðvang.
- Bókin; Brunasandur – Mótun lands og samfélags í yngstu sveit á Íslandi, frá Dynskógaútgáfunni 2015.
- Skýrsla Veru Roth 2017; Fornar ferðaleiðir í Skaftárhreppi um aldamótin 1900.
- Heimildarritið; Fornar ferðaleiðir í Vestur Skaftafellssýslu um aldamótin 1990, frá Bókaútgáfunni Sæmundi. Höf. Vera Roth, 2018
- Stöðuskýrsla Veru Roth 2018; Strandminjasafn að Hnausum í Meðallandi.

Önnur verkefni

Þá eru ótalin ýmis önnur verkefni sem Kirkjubæjarstofa hefur sinnt gegnum tíðina, svo sem:

- Undirbúningur og móttaka ráðstefnugesta á alþjóðlegri ráðstefnu um landrof og eyðimerkurmyndun á Kirkjubæjarklaustri 1997.
- Aðstoð við innlenda og erlenda vísindamenn við ýmis rannsóknarstörf frá 1997.
- Móttaka og margvísleg aðstoð við nemendur í háskólanámi frá 1997.
- Samskipti og samstarf við ferðaþjónustuaðila á svæðinu frá 1997.
- Samstarfsverkefni um menningartengda ferðaþjónustu við ferðamálafulltrúa uppsveita Árnessýslu og Sögusetrið á Hvolsvelli 1998-1999.
- Miðlun upplýsinga fyrir Skaftafellspjóðgarð, 2006.

Stjórn

Í stjórn Kirkjubæjarstofu eru nú eftirtaldir aðal- og varamenn:

Eva Björk Harðardóttir , formaður
Varamaður: Katrín Gunnarsdóttir
Bjarki V. Guðnason
Varamaður: Jón Hrafn Karlsson
Sveinn H. Jensson
Varamaður: Þorbjörg Ása Jónsdóttir
Lilja Magnúsdóttir
Varamaður: Elín Anna Valdimarsdóttir
Tómas Grétar Gunnarsson
Varamaður: Sæunn Stefánsdóttir

Starfsfólk

Starfsfólk Kirkjubæjarstofu í september 2019 er eftirfarandi:

Ólafía Jakobsdóttir, forstöðumaður
Vera Roth, verkefnisstjóri
Þuríður Helga Benediktsdóttir, atvinnufulltrúi
Lilja Magnúsdóttir, kynningarfulltrúi
Wojciech Jaroslaw Buda, ræsting.

Í gegnum tíðina hafa ýmsir starfsmenn verið verkefnaráðnir og hefur fjöldi þeirra verið breytilegur. Í verkefnum hjá Kirkjubæjarstofu hafa m.a. starfað viðskiptafræðingur, guðfræðingur, landfræðingar og LUK-sérfræðingur, landslagsarkitekt, jarðfræðingur, fornleifafræðingar, kennarar, leiðsögumaður, ferðamálafræðingar og nemendur á framhalds- og háskólastigi.

Forstöðumenn Kirkjubæjarstofu frá upphafi hafa verið:

Helga Guðmundsdóttir 1997-1998.
Baldur Gautur Baldursson 1998-1999.
Elín Erlingsdóttir 2000-2002.
Ólafía Jakobsdóttir frá 2003.

23.09.2019
ÓJ